

བཀའ་བསྟན་པ་སྐྱེས་བུ་བཟོ་སྒྲིབ་།

ཐེང་དང་པོ། ལྷོ་ལོ་༢༠༡༣ ཟླ་བ་༡༠ ཚེས་༢༣ ཉམས་༢༧ བར།
རྫོ་རྗེ་གདན་དྲུ།

༼ ཉིན་དང་པོ། ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་སློབ། ༽

སྐྱབས་མགོན་པའུང་སྐྱེས་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་དང་། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ། ཚོས་ཀྱི་ཉི་མ་རིན་པོ་
ཆེ། མཁམ་ཆེན་པར་ལེས་རབ། དེ་བཞིན་དུ་གོགས་པོ་རྗེས་པ་སེམས་དཔལ་རྗེ་དང་འཇམ་དཔལ་
རྗེ་རྗེ་སོགས་མཁམ་དབང་ཚང་མ་ལ་ལུ་རྒྱུར། དེ་རིང་ང་རང་འདྲིར་འོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི།
མགོན་པོ་ག་ནང་གསལ་བ་སྐྱེས་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་རེད། ངས་ཁྱེད་རྣམ་པར་པན་ཐོག་པའི་
བསམ་འཚར་ལུ་རྒྱ་རྒྱ་གང་ཡང་མེད་མོད། ཁོང་གི་བཀའ་མི་བཅག་པའི་ཆེད་དུ་འོང་བ་ཡིན། མཁྱེན་
བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ད་ལྟའི་སྐྱེ་འབྲེང་འདི་དང་། ང་རང་ཐེང་ཁ་ལས་འབྲུག་ཙམ་མཇམ་བ་མ་གཏོགས་ད་
སྐྱེན་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་ཡང་། ཁོང་གི་སྐྱེ་བོང་མ་རྗེས་སར་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེ་ཚོས་ཀྱི་
སྒོ་གོས་ལ། ང་རང་རྒྱུང་དུས་སྐྱེད་ལ་དད་པའི་བག་ཆགས་མང་པོ་ཞིག་བཞག་སྲོང་ཡོད། དེ་
ཡང་པ་ཡུལ་དུ་ང་ལ་ཀ་ཁ་ནས་བཟུང་སྟེ་བསྐྱབ་གནང་མཁམ་གྱི་ཡོངས་འཇིན་དམ་པ་དེ། འཇམ་
དབྱངས་མཁྱེན་བཅེ་ལ་དད་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་ཁོང་གི་མཁྱེན་བཅེའི་རྣམ་ཐར་མང་པོ་གསུང་སྲོང་ཡོད།
ང་ལོ་བདུན་བརྒྱུད་ཙམ་སྐྱབས་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེ་དབང་པོའི་གཟིམ་ལམ་དུ་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་
པའི་བཀའ་ལེས་ཀྱི་ཚིགས་སྐྱེ་བཅད་པ་གསུམ་སྒོ་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པ་ལས་ད་དུང་ལྷོ་ལོ་ག་གཉིས་ཙམ་བྲན་
སོས་ཀྱི་འདུག་དེ་ཡང་། ལྷ་དབང་ལྷ་ཡི་ལོངས་སྲོད་ཆེན་པོའི་ཚིགས། །སྐྱེ་དབང་སྐྱེ་ཡི་ནོར་བུ་
ལོངས་སྐྱེ་སྲོད། །མི་དབང་མི་ཡི་དཔལ་འབྱོར་ཆེན་པོར་བཅས། །འཇིག་རྟེན་དབང་སྐྱེག་གསུམ་
གྱི་བཀའ་ལེས་ལོག། །གེ་སར་སྟོབས་དང་རྒྱ་འབྲུལ་འགྲན་རྒྱ་མེད། །ཁོ་རྒྱུང་འབྲུལ་དང་སྐྱེལ་ལད་
འགྲན་རྒྱ་མེད། །རྒྱ་ཚོ་དཔལ་དང་བརྒྱལ་པོད་འགྲན་རྒྱ་མེད། །འགྲན་མེད་མི་པོ་གསུམ་གྱི་བཀའ་ལེས་

ཤོག །ཅེས་པ་རེད། དེ་ནས་ང་གྲུ་སར་སླེབས་རྗེས། ཉིན་ཞིག་སྐབས་རྗེས་མི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་
དུ་མོ་ཉུང་གི་སྐྱབས་བཅུ་གངས་ཤིག་དང་ལྷན་དུ་བཀའ་ཚོས་ལྷ་བཞིན་ཡོད། མཐུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་
སློ་བྱང་དུ་སྐབས་རྗེས་མི་བྱང་གཟིམ་ཁང་དུ་ཕེབས་སོང་བ། སྐབས་རྗེས་མི་བྱང་གཟིམ་ཁང་གི་དང་།
ང་ཚོ་ལ་པར་རྒྱུག་ལྷུང་དུ་སློང་གསུངས་ཤིང་མོ་ག་ཅིག་གསུམ་གྱི་སྐས་ནས་བབ་ཏེ་གདན་འདྲན་ལྷུས་
ནས་གཟིམ་ཚུང་ནང་དུ་ཕལ་ཆེར་ཚུ་ཚོད་གཉིས་ཙམ་གསུང་མོལ་གནང་། ང་ཚོས་ལྷུང་ནས་མཇལ་
དུས་མཐུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱབས་ལྷུང་གི་ཉུང་ལ་མ་ཟད་དུང་དབུ་ལྷ་མཐོན་པོ་ཞིག་མནལ་ཡོད་
པའི་སྐྱེན་གྱིས། མི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱབས་ལྷུང་གི་ཆེན་པོ་ཡིན་ཡང་དེ་ཉིན་ཚུང་ཚུང་ཞིག་གི་ཚོར་སྣང་
སྟེང་གི་འདུག །དེ་རྗེས་ང་ཚོ་ཡང་བཅར་དུས་སྐབས་རྗེས་མི་བྱང་གསུམ་སྐྱེར་མཐུན་བཅེའི་རྣམ་ཐར་དང་
ལྷག་པར་གངས་ཅན་སློངས་ལ་ལས་དང་སློན་ལམ་ཆེན་པོ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་བཀའ་གནང་གི་འདུག །
དེར་བརྟེན་དེས་འདིར་འོང་བ་ཡིན། དེ་ཚོ་ཞར་བྱུང་གི་སྐད་ཆ་ཡིན། ད་ལས་གཞི་དང་འབྲེལ་
བ་ཡོད་པའི་སློང་ནས་ལྷུང་། 84000་གི་ལས་གཞི་འདི་དོན་སྟོང་ལྷན་པའི་ལས་འཆར་གལ་ཆེན་
ཞིག་ཡིན་པ་བཤད་མ་དགོས་པ་རེད། ང་ཚོ་བོད་པ་ཞེས་པ་དེ་སློབ་པ་གཅིག་ནས་སྐྱོད་དང་གདུལ་
དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་མོད། སློབ་པ་གཞན་ཞིག་ནས་འདས་པའི་ལོ་ངོ་སྟོང་དང་བཞི་བརྒྱ་
ལས་མས་གྱི་བྱང་རབས་ལ་སྤྱིར་བཏགས་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན་ན། ཨ་པའི་ཁ་ཐོར་གཅོང་ཞེན་ཙམ་མ་
ཡིན་པར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས། སའི་གོ་ལ་འདི་ཡི་ཐོག་གི་མི་རིགས་ཆང་མའི་ནང་
ནས་ཅོམ་རིགས་གྱི་ཐོག་ལ་བྱས་རྗེས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་མ་ཟད། འདིག་ཉེན་འདི་ཡི་ཐོག་ལ་གཞན་གྱི་
སྐད་ཡིག་ནས་རང་རང་གི་སྐད་དུ་སྐྱེར་བ་ལ་བསམ་ན་ཡང་། སྐྱེར་བའི་གངས་མང་ཉུང་དང་སྐྱེས་ཚད་
ཐོག །རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག །ཞང་ལྷོ་དང་སྐྱུག་གཟིག་སོགས་དང་བསྐྱེད་ན། བོད་ཡིག་ཐོག་སྐྱེར་གྱི་
གངས་མང་ཤོས་དང་། སྐྱེས་ཀ་དག་ཤོས་དེ་ཆགས་འདུག །དེས་ན་ངས་རྒྱན་དུ་བོད་འདི་མི་འཕོར་
གྱི་ཆ་ནས་ས་ཡ་དུག་ལས་བརྒྱལ་མ་སློང་བ་ཞིག་དང་། ལོ་གངས་གྱི་ཆ་ནས་ཆིག་སློང་བཞི་བརྒྱ་
ལས་མས་ཞིག་གི་རིང་ལ་སྐྱེས་ཚད་ལྷན་པའི་སྐྱེར་ཡིག་དང་ཅོམ་ཡིག་མང་པོ་འདི་ཙམ་བསྐྱེད་པ་ནི།
གོ་ལ་འདི་ཡི་ཐོག་གི་མི་རིགས་གཞན་ལ་བྱང་མ་སློང་ཞིང་། གཞན་གྱིས་འགྲན་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་རེད་
ཅེས་བཤད་གྱི་ཡོད། དེ་ཕལ་ཆེར་རང་བཞིན་བརྗོད་པ་རང་ཡིན་བསམ་གྱི་འདུག་ཏེ་སྐྱེ་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་

བདུན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་རིམ་པ་སྐྱུར་བའི་བཀའ་བསྟན་ཐོན་ཆེན་པོ་དེ་དག་ང་ཚོས་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་
འདི་རེད། ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་འདི་ག་ཉེན་ཁོལ་ཡོངས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་
རྗེ་མང་དུ་འགོ་བའི་སྐབས་འདིར། བོད་སྐད་རྒྱང་པའི་ཐོག་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྤང་པོ་འདི་
དག །འབྲེལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྐད་ཡིག་གཞན་ལ་སྐྱུར་རྒྱུ་ནི་ང་ཚོའི་སྐབས་བབ་ཀྱི་ལས་འགན་ཡིན་པ་བཤད་
མ་དགོས་པ་རེད། དེ་འབྲེལ་ཡིན་ཅོང་ངས་རྫོང་སར་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཚོས་ཀྱི་ཉི་མ་རིན་
པོ་ཆེ་ལྷན་པ་གཉིས་དང་། ལྷན་པ་གཉིས་ལ་བྱུག་རོགས་ལྷན་ཏེ་སྐྱུར་གྱི་བྱུག་ལས་གནང་མཁན་
ཚོང་མ་ལ་སྟོང་ཐག་པ་ནས་གྲུས་འདུད་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ལྷན་གྱི་ཡིན། ང་ལ་ལས་དོན་འདི་ཡི་
ཐོག་ལ་བསམ་འཆར་བཤད་རྒྱུ་འོས་པ་དང་ཐོབ་ཐང་གཉིས་ཀ་མེད། རྒྱུ་མཚན་ནི་ང་རྒྱ་གར་ལ་
སྟེན་ནས་ནས་ལོ་བཅུ་བཞི་བཅོ་ལྔའི་རིང་ལ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་དེ་ཚོ་དབྱིན་རི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་
ལུ་ལྷོགས་ཀྱི་སྐད་དུ་སྐྱུར་མི་བྱུག་པའི་བསམ་སྟོན་འབྲེལ་ནས་བཤད་བསྟན་མཁན་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་
ལེགས་སྐྱུར་གྱི་སྐད་ནས་བོད་སྐད་ལ་སྐྱུར་སྐབས་སྐད་གཉིས་འགོས་མཉམ་པ་ཡིན་སྟབས་རི་བཞིན་སྐྱུར་
སྐབ་ཡོད་ཅིང་། ལེགས་སྐྱུར་ནས་རྒྱ་སྐད་དུ་སྐྱུར་སྐབས་དེ་དུས་ནས་རྒྱ་སྐད་ཡར་རྒྱས་སྟེན་ཐོབ་ཤིང་
སྐད་གཉིས་འགོས་མི་མཉམ་པའི་དབང་གིས་རི་བཞིན་སྐྱུར་མ་སྐབ་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་བོད་སྐད་
ནས་ལུ་ལྷོགས་ལྷོགས་ཀྱི་སྐད་དུ་སྐྱུར་སྐབས་སྐྱུར་མི་བྱུག་པའི་དཀའ་ངལ་དེ་རང་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམ་
མོད། རྗེས་སུ་བསམ་ཚུལ་དེ་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་པ་ཤེས་སོང་། དེའང་ང་ལ་མ་ཇ་ར་ཇ་སིར་ལོ་བཅུ་
གངས་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱུར་གནང་སྟོང་མཁན་གྱི་ལྷོགས་པོ་གསུམ་ཅོམ་ཡོད། ཁོང་ཚོས་བོད་སྐད་ལས་
དབྱིན་སྐད་ཐོག་སྐྱུར་སྐབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་བཤད་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུ་དབྱུ་མ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་
དང་བྱང་རེས་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་གཉིས་སྐྱུར་ནས་ང་ལ་བསྟན་ཅིང་འདིར་ལྟོས་དང་སྐྱུར་སྐབ་ཀྱི་མི་
འདུག་གམ་ཟེར། ང་ཚོས་ལྷན་དག་བཏང་དུས་ཡག་པོ་སྐྱུར་སྐབ་འདུག །དེ་དུས་བའི་སྐད་ཀྱི་བསམ་
ཚུལ་དེ་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་པ་གཞི་ནས་ཤེས་སོང་། ཡིན་ན་ཡང་སྐྱུར་བའི་སྐབས་སུ་རེས་པར་གཟབ་
གཟབ་བྱས་ན་མ་གཏོགས་ཡོང་ས་མ་རེད་སྟེ་སྐྱུར་བ་བྱུང་། དེར་མ་ཟད་ཁྱེད་ལྷན་པས་འདིར་དོ་སྟོན་
གནང་སྐབས་ལ་བལྟས་པ་ཡིན་ན། ངས་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་ཚོགས་པས་བཀའ་བསྟན་སྐད་ཡིག་
གཞན་ལ་སྐྱུར་སྐབས་དཀའ་ངལ་འབྲད་ཡག་མང་པོ་འདུག་བསམ་པ་དེ་ཚོ་ཁྱེད་རང་ཚོས་གཟིགས་

ཚར་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ད་ལྟ་ངས་མདོར་བསྡུས་གཅིག་མ་གཏོགས་རིང་པོ་ལྷུ་འཆར་མེད། བ་སྐྱོད་
གཏན་འབེབས་བྱེད་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་ཅིག་རེད། འདི་ངས་སྡོན་མ་ནས་བྲན་གྱི་ཡོད། ད་རེས་ཚོས་
གྱི་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་གནང་སོང་། དཀའ་ངལ་དེ་ཉིད་ཁོ་རང་ཉིད་གྱིས་གསལ་པོ་བྱས་ནས་
གསུང་སོང་། སྡོན་མ་པོད་གྱི་གནས་བབས་དང་མི་འདྲ་བར། ད་སྐབས་སྤྱིར་བཏང་པོད་གྱི་སྐྱད་
ཡིག་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་ཅིག་རེད། དེས་ན་སྐྱད་ཡིག་ནང་ལ་ག་རེ་བཟོ་བཟོ་འདྲ་ཅིག་
ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་ལེགས་སྤྱིར་དང་པོད་སྐྱད་གཉིས་པོ་དེ་སྐྱད་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་
ཆ་ནས་ཐད་དེ་ལོགས་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་སྐྱད་གྱི་འགྲོ་སྤངས་དེ་འདྲ་པོ་ཅིག་རེད། ལེགས་སྤྱིར་
གྱི་སྐྱད་གྱིས་ག་ཚོད་གསལ་བར་བྱ་སྐབས་མཚང་མ་པོད་སྐྱད་གྱིས་ཀྱང་གསལ་བར་བྱེད་སྐབས་གྱི་ཡོད་པ་
རེད། མིང་ཚིག་ཅིག་ཡིན་ན་ཡང་ལེགས་སྤྱིར་གྱི་སྐྱད་ལ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་མིང་
ཚིག་མི་འདྲ་བ་ག་ཚོད་ཡོད་པ་དེ་ཆ་ཚང་པོད་སྐྱད་གྱི་ཐོག་ལ་སྤྲོ་མ་ནས་ཡོད་པའམ། ལོ་ཙམ་ས་
གསལ་བཟོས་བྱས་དུས་ཚིག་མང་ཉུང་ཡང་གཅིག་པ་རང་རེད། དཔེར་ན་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཨ་མར་གོ། ། འཆི་མེད་མཛོད་ལྟ་བུ་དེ་དང་པོ་ཉིད་ནས་པོད་སྐྱད་ལ་སྤྱིར་བ་ཡིན་
ཅང་། ལེགས་སྤྱིར་གྱི་ཚིག་འདྲ་མིན་ཐམས་ཅད། པོད་སྐྱད་གྱི་ནང་ལའང་སྐྱེ་བས་སྐབས་གྱི་ཡོད་པ་
རེད། སྐྱད་གྱི་རང་བཞིན་མི་འདྲ་ཟེར་བ་འདི་པོད་སྐྱད་རྗེས་འཇུག་གི་དབང་གིས་དོན་སྟོན་པ་ཅིག་རེད།
ལེགས་སྤྱིར་དབྱངས་ཡིག་སྟོག་ལྷགས་གྱི་ཐོག་ནས་དོན་སྟོན་པ་ཅིག་རེད། ལྷག་པར་དུ་ཡང་ཡི་གེ་
རིང་སྤང་དང་མཚམས་སྤྱིར་བྱེད་སྤངས་དེ་ཚོ་ཐད་དེ་ལོགས་པ་རེད། དེའི་དབང་གིས་སྐྱད་གྱི་རང་
བཞིན་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ན་ཡང་། སྐྱད་གྱི་གནས་ཚད་མཉམ་པ་ཡིན་ན་སྤྱིར་སྐབས་ལ་ཞིག་ཆགས་གྱི་
ཡོད་ས་རེད་བསམ་གྱི་འདུག །དབྱིན་རིའི་སྐྱད་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ལེགས་སྤྱིར་དང་པོད་སྐྱད་གཉིས་
ཆར་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་བཤད་མ་དགོས་པ་རེད། འོ་ན་སྐྱད་གྱི་གནས་ཚད་མཉམ་པ་དེ་བཟོ་
སྐབས་གྱི་རེད་དམ་ཞེ་ན། བཟོ་སྐབས་གྱི་རེད་ཞེས་བཤད་དགོས་པ་རེད། བཟོ་སྐབས་མ་རེད་ཟེར་ན་ཡང་
ང་ཚོས་ surrender བཟོ་མཁན་འདྲ་ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་གྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་དུས་བཟོ་སྐབས་གྱི་རེད་
ཟེར་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས་རྒྱུ་རེད། དེ་བྱས་དུས་སྐབས་ལ་ཐ་སྐྱད་གསལ་བ་མང་པོ་ཅིག་ལུབ་
སྟོགས་པའི་སྐྱད་གྱི་ནང་ལ་གསལ་བཟོ་བྱེད་དགོས་ཡག་དང་། གསལ་སྤྱིར་བྱེད་ཡག་གཏན་གཏན་ཡོ་

ད་པ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག། །འདི་བཅོ་ལྔ་ལྟེན་གྱི་ཡོད་པའི་བཅོ་ལྔ་ཅིག་ཡང་མཐོང་གི་འདུག། །འདི་
 རྒྱུ་ལས་པོ་ཅིག་ཡོད་ཁོང་དགོངས་པ་རྫོགས་ཚར་སོང་། Professor A.K. Saran བྱས་མཁན་ཅིག་
 sociologist། སྐྱེར་བཏང་རེད། ཁོང་གིས་ཕྱག་དེབ་མང་པོ་བྲིས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནང་ནས་སྐད་
 གྲགས་ཆེ་ཤོས་དེ་ “The Traditional Thought” རེད། དེ་ནང་དབྱེན་ཇི་དེ་ཚོས་མ་ཤེས་པའི་དབྱེན་
 ཇིའི་སྐད་གྱི་ཐ་སྙད་གསར་པ་མང་པོ་ཅིག་བཅོ་གནང་ཡོད་པ་རེད། ལ་ཤེས་Greek ལས་འབྲེར་ཡོང་
 བ་དང་། ལ་ཤེས་Latin འབྲེར་ཡོང་བ། འདི་Westernization or Anglicization ཉོག་ཅམ་བྱས་ནས་
 བཅུག་བཞག་དུས་སྐབས་ལ་གང་འཚམས་ཅིག་ལ་ཡོང་གྲགས་ལྟ་བུ་ཅིག་ཆགས་འགོ་གི་འདུག། །ད་ལྟ་
 ཚོས་གྱི་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་གནང་སོང་། རྒྱབ་སྐྱོགས་པའི་མཁས་པ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཐ་སྙད་
 གཅིག་གྱུར་བཅོ་རྒྱུ་ལ་སྐྱེད་ལ་ཡོད་པ་ངས་ཤེས་གྱི་ཡོད། ད་ལྟ་ངས་གོང་དུ་ལྷན་པའི་ང་ལ་ཡང་སྐྱེར་
 སྐབས་གྱི་ཡོད་པའི་སྐད་པ་དགྲུགས་མཁན་གྱི་མཁས་པ་གསུམ་པོས་ཀྱང་ཐ་སྙད་གཅིག་གྱུར་ཅ་བ་ནས་
 ཆགས་སྐབས་མ་སོང་། སོ་སོ་རང་རང་གི་ཐ་སྙད་ལ་ལྷ་ཚུག་ཞེ་པོ་ཅིག་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་ཚོ་སོ་སོ་
 ལ་རྒྱ་མཚན་གསུང་ཡག་ཡོད་པ་རེད། མཚན་མཚན་ལ་མཚན་མཚན་ Academic དེ་ཅིག་བྲིས་དུས་
 དཀའ་ལས་ཁག་པོ་འདྲ་ཅིག་དང་། གཅིག་བྲིས་དུས་ཁོང་རང་ཁོང་རང་གི་བྱད་ཚོས་འདྲ་ཅིག་ཡོད་
 ས་རེད་བསམ་གྱི་འདུག། །ལེགས་སྐྱེར་ལས་པོ་ད་སྐད་ལ་སྐྱེར་བའི་སྐབས་ལ་ཡག་པོ་ཡོང་ཡག་དེ་སྐྱ་
 སྐྱེར་བམ་གཉིས་དང་བྱེ་བྲག་ཉོག་བཅོང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་བཅོས་པ་དང་། དེ་ག་ནང་བཞེན་འཆི་
 མེད་མཚོད་ལ་སོགས་པ་སྐྱེར་བ་དེས་ཕན་ཐོགས་ཞེ་པོ་ཅིག་གྱུང་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག། །བྱས་
 ཅང་ང་རང་ཚོ་རྒྱབ་སྐྱོགས་གྱི་སྐད་ལ་ཕར་སྐྱེར་བའི་སྐབས་ཚང་མས་ཁས་ལེན་མི་ ལ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་
 ལས་འཆར་ནང་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་ཚང་མ་སྐྱགས་མཐུན་པའི་ཐོག་ནས་ཐ་སྙད་གཅིག་གྱུར་གཙོ་
 སྐབས་པ་ཡིན་ན། ཐ་སྙད་ཟེར་མཁན་དེ་ག་བར་བེད་སྐྱོད་བཏང་པ་ཡིན་ན་ཡང་ universally accepted
 terminologies ཅིག་གྱུང་བ་ཡིན་ན། སྐྱེར་གྱི་ཚད་གཞི་ཅིག་གཏན་འཁེལ་ཡོང་སྐབས་གྱི་རེད་བསམ་གྱི་
 འདུག། །དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་རྒྱབ་སྐྱོགས་པའི་སྐད་དང་། པོད་སྐད། ལེགས་སྐྱེར་གྱི་སྐད་གསུམ་
 ག་ཡོད་པའི་ཚོས་ཚིག་གི་ཚིག་མཚོད་ཅིག་ལས་གཞི་འདིའི་འོག་ནས་བཅོས་གནང་སྐབས་པ་ཡིན་ན།
 མ་འོང་བར་སྐྱེར་མཁན་ཚང་མ་ལ་གཏན་གཏན་སྐྱགས་ཕན་གསོས་གྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག། །ད་ལྟ་རྟ་

རམ་ས་ལར་ཀུཾ་ལར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་སྣོ་བཟང་སྣོན་ལམ་གྱིས་སྣོན་ལམ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་བེར་
བ་ཅིག་བཟོ་ཡི་ཡོད་ཤིང་། དེའི་ཆེད་དུ་ཆོས་བསྐྱེད་ཆེན་མོ་བཞི་གཡུང་དུང་ཐོན་དང་བཅས་པ་ཚང་མ་
ལ་སོ་སོ་སོ་སོའི་ཆོས་ཚིག་གི་ཐ་སྙད་ཡར་བསྐྱེད་གནང་རོགས་ཞེས་སྟེན་གསལ་ཞུས་ནས་ཚང་མས་ཐ་
སྙད་བསྐྱེད་གནང་རྒྱ་རེད་པས། ཚིག་མཛོད་འདི་ལ་བྱུང་བའི་སྟོན་པ་འདི་སྐད་ཀྱང་མཉམ་དུ་བསྐྱིད་ ཅིང་
བཅུག་སྐབ་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ན། རྩེ་བཀ་ཉོག་བཟོད་ཆེ་ཆུང་དང་སྐྱ་སྐྱར་བམ་གཉིས་ནང་བཞིན་རྒྱལ་
པོས་བཀས་བཅད་མཁན་ཞིག་མེད་ནའང་། ཚང་མ་ལ་དབྱེད་གཞི་ཞིག་ཆགས་རྒྱ་རེད་སྟེ། །
དགོངས་པའི་དབྱེད་གཞི་དང་(source of reference) དེ་ལ་སོས་མཐུན་མ་གནང་བ་ཡིན་ན་སོས་མཐུན་
གནང་དགོས་ཞེས་བཤད་སྐབ་ཀྱི་མ་རེད་མོད། གལ་སྲིད་དེ་འདྲའི་source of reference བྱུང་བ་ཡིན་ན་
ཚང་མ་དགོངས་པ་བཞེས་ཡག་དང་ཉོག་ཅམ་གང་སྐབ་སྐབ་ཀྱི་uniformཡོང་བའི་གནས་སྟངས་ཞིག་
ཆགས་ཀྱི་མེད་དམ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་ཐོད་སྐད་དང་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ལ་ཡོད་པའི་དོན་གཅིག་མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་དེ་ཆ་ཚང་ཅིག་བྱུང་བའི་སྐད་ལ་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དཔེར་ན་ཉི་མ་ལྟ་བུ་ལ་ཐོད་
སྐད་ལ་ཐ་སྙད་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཉིན་བྱེད་དང་། ལྷན་བའི་སྣོན་མེ་དང་། བམ་མཁའི་ལོར་བྲ།
ཉ་བདུན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། དེ་ཚོ་བྱུང་བའི་སྐད་ལ་སྐྱར་ཡོང་དུས་མིང་རྒྱང་གཅིག་མ་གཉོགས་
མེད་སྐབས་ཐོད་སྐད་ཀྱི་ཉོ་བ་ཆ་ཚང་མངོན་མི་སྐབ་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུ་ཡང་ཚོམ་ཡིག་གི་ཉམས་
མངོན་པ་ཅིག་སྐྱར་དགོས་ན། ཐ་སྙད་དེ་དག་ཆ་ཚང་བ་ཅིག་མ་བྱུང་ན། literary གི་flavor བརྒྱག་
འགོ་གི་འདུག ། བྱས་ཅང་དེ་ཚོ་ཐ་སྙད་གསར་བ་བཟོས་ནས། ཆ་ཚང་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ཡག་ས་
རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག །ཐོད་སྐད་དང་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་གཉིས་ཆར་ལ་གཉིས་སྐྱར་མང་པོ་ཅིག་ཡོད་
རེད། དཔེར་ན་དག་ཅེས་པ་ལ་ཐོད་སྐད་ལ། ཡང་དག་ལ། རྣམ་པར་དག་ལ། ཡོངས་སུ་
དག་ལ། ལེགས་སྐྱར་ལ། བི་ཤུག་། སི་ཤུག་། བ་རི་ཤུག་། ལ་སོགས་པ་སྐྱར་སྐབས་མིང་
ཚིག་གཅིག་ཡིན་ན་ཡང་ཉེ་སྐྱར་གྱི་དབང་གིས་དོན་དེ་ལ་འགྱུར་བ་མང་པོ་ཅིག་འགོ་གི་ཡོད་པ། དེ་ཚོ་
ཡང་གང་འདྲ་བསྐྱར་དགོས་གཏ བ་འཁེལ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དེས་པར་དུ་མ་འོང་བར་སོ་ཅ་བ་དག་
ལ་ཐན་པ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག །ད་ལྟ་ངས་དོན་དག་དང་པོ་དེ་ཐ་སྙད་ཅིག་གྱུར་ཡོང་བ་ལ་
ཐོག་མར་ཐ་སྙད་གཏན་འཁེལ་གནང་རྒྱུར་གལ་ཆེན་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཐ་སྙད་གཅིག་

ལྷུང་ལོང་ཆེད་ལེགས་སྐྱུར་དང་བོད་སྐད།   དེར་མ་ཟད་དེའི་ཐོག་ལ་ལུབ་སྤྱོད་ཀྱི་སྐད་རིགས་གང་
ཐུབ་ཐུབ་བརྟུག་པའི་ཚིག་མཛོད་ཅིག་བཟོས་པ་ཡིན་ན།   ཚང་མས་སྐད་སྐྱུར་སྐབས་བདེ་ཅིག་ཡོང་གི་
རེད་སྟེ།   དེར་བསྟེན་ང་ཚོའི་སྐད་སྐྱུར་གྱི་ལག་ཆ་སྟ་བུ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད་བསམ་
གི་འདུག།   །བོད་ཀྱི་འགྲུར་དེ་ཚོ་རྒྱ་ནག་གི་འགྲུར་དང་སྐད་ཡིག་གཞན་པའི་འགྲུར་ལས་སྟག་པ་ཡོང་
བའི་རྒྱ་མཚན་གཞན་པ་དེ་ནི་ལོ་བཅ་རྒྱུད་འབྲེལ་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་བ་རེད།   དེ་ཡང་རྒྱལ་
པོས།   ལོ་བཅ་རྒྱུད་འབྲེལ་མ་བྱས་པར་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་གང་ཞིག་བོད་སྐད་རི་ཅམ་ཡག་པོ་ཡོད་
ཀྱང་ཁོ་རང་རྒྱུད་པས་སྐྱུར་མི་བརྟུག་པ་དང་།   བོད་ཀྱི་ལོ་ཅ་བ་གང་ཞིག་ལེགས་སྐྱུར་རི་ཅམ་ཡག་པོ་
ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་བརྗེ་ཏུ་ཅིག་མ་བསྟེན་ན་སྐྱུར་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་བཅད་པ་རེད།   རང་
གི་རང་སྐད་དམ་པ་སྐད་ཤེས་སྤངས་དང་སྐད་ཡིག་གཞན་པ་ཅིག་བསྐྱབས་ནས་ཤེས་སྤངས་གཉིས་ལ་
གཉིང་ཟབ་མི་ཟབ་ཀྱི་བྱུང་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་ས་རེད།   དེར་བརྟེན་ལོ་བཅ་རྒྱུད་འབྲེལ་བྱེད་པ་དེ་སྟོན་
གྱི་མཁས་པ་ཚོའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཛོད་སྤངས་ཤིག་ཆགས་འདུག་སྟེ།   དཔེར་ན་ང་ཚོ་རྒྱུད་
རབས་ལ་བསྟུས་པ་ཡིན་ན་མཁས་ཆེན་ཞེ་བ་འཚོ་བོད་ལ་ཏུ་ཅང་སྐྱེ་བའི་ཆེན་པོ་རེད།   གནས་བརྟན་
སྟེ་པའི་ཚོས་དེ་སྟོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཞེ་ལེ་ཡའི་ནང་ལ་བོད་ལ་ཚོས་མ་དང་སྟོན་ནས།   རྒྱལ་དང་།   འབར་མ་
དང་།   ལྷོ་ལྗང་དང་།   ཀོ་ཏི་ཡ་ལ་སོགས་པའི་ནང་ལ་དར་བ་རེད་མོད།   གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་
མཁས་སྟོབ་དེ་ཚོས་སྤྲ་ལའི་སྟེ་སྟོད་གསུམ་དེ་ས་གནས་སོ་སོའི་སྐད་ལ་སྐྱུར་བའི་བཀའ་འཁོལ་གནང་
མི་འདུག།   །རྒྱ་མཚན་སྐད་གཞན་གྱི་ཐོག་ཏུ་སྐྱུར་བ་ཡིན་ན་ཁོར་འཁྲུལ་ཡོང་སྟེ་པའི་ཞེད་སྤང་གིས་
རེད།   རྒྱས་ཅང་ཁོ་རང་ཚོའི་རང་སྐད་ལ་སྐྱུར་མེད་པ་ཡིན་ཅང་ཏུ་ལམ་མི་ཆེ་བྱེད་ཀ་ཅམ་སྤྲ་ལི་བསྐྱབ་
ཡག་ལ་རྫོགས་འགོ་གིན་ཡོད་པ་རེད།   སྤྲ་ལི་བསྐྱབ་ནས་ཤེས་སོང་ན་གཞི་ནས་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་རྒྱུའི་
འགོ་བརྟུགས་དགོས་པས་དུས་ཚོད་ཀྱི་མི་འདད་པའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད།   ལས་ཀྱི་ཚོག་
དང་སོ་སོ་ཐར་པའི་མདོ་ཡང་སྤྲ་ལི་ནང་སྐྱུར་གྱི་ཡོད་པ་རེད།   ངས་འཚམས་རེར་ཁོ་རང་ཚོར་ཀྱ་རེའི་
ཚུལ་དུ།   བྱིད་ཚོའི་གསོ་སྟོང་དང་དགོ་སྟོང་གི་ལས་དེ་ཚོ་ཡང་དག་ཅིག་ཡོང་གི་ཡོད་དམ་མེད་དེ་དགོ་
སྟོང་བརྒྱ་ཐུག་གཅིག་གི་ནང་ནས་ལ་སྤྲ་ལི་ཡང་དག་མཁྱེན་མཁས་སུ་བརྟུ་བཞི་བརྟུ་ཅམ་ཞིག་རེད།
སྤྲ་ལི་མ་འཁྱེན་པ་ཡིན་ན་ལས་ཀྱི་ཚོག་དེ་ཚོ་དང་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ཉམས་སུ་སྟོང་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད།

དེ་ཉམས་སྲུ་མ་སྲོང་བ་ཡིན་ན་འདུལ་བ་གཞིར་བཞག་བྱས་པ་ཡིན་ན་གསོ་སྲོང་ཞེ་དག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་
བ་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་གི་ཡོད། མཁན་ཆེན་ཞེ་བ་འཚོ་བཀའ་རྩོམ་ཅན་དེས་ཤོད་ཀྱི་ཚོས་རྒྱལ་ཚོ་ལ་ཤོད་
རང་གི་ལུང་པའི་མི་དགོ་སྲོང་བསྐྱབ་ནས་དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་བཅུ་གཤམ་པ་དང་། རང་གི་སྐྱད་ཡིག་ནང་ལ་
ཕྱི་སྲོང་གསུམ་མ་སྐྱུར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བྱ་ཚུགས་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་བཀའ་གནང་བ་ལ།
མཁན་ཆེན་གྱི་སྟན་ཏུ་ཕེབས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་དེ་ཚོས། ཨའོ་ད་སྐྱུར་ན་ནོར་འཁྲལ་འགྲོ་རྒྱུ་
རེད་ཟེར་ནས་ཞུ་མཁན་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་མཁན་ཆེན་གྱི་ཞལ་ནས་མ་སྐྱུར་བ་ཡིན་ན་ལུང་པ་འདིའི་
ནང་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཡང་དག་ཅིག་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། སྐྱུར་མ་ནོར་བ་འོང་བའི་ཐབས་
ཤེས་ང་ཚོས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ང་ཚོའི་ཤོད་སྐྱད་ཏུ་བཀའ་བསྟན་ཕོན་
ཆེན་པོ་སྐྱུར་བ་འདི་བྱུང་བ་རེད། བྱས་ཅང་འདི་གཉིས་ཀྱི་འབྲུག་པར་ལ་བསྟན་ཏུ་སྟོན་པ་ལ་ཡིག་པ་
བྱུང་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། མཁན་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་དེ་ཡིག་པ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ག་ཅོག་གི་
དགོངས་པ་དེ་ཡིག་པ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། མཁན་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་བརྟེན་ནས་ད་ལྟ་ལེགས་སྐྱུར་དང་
རྒྱ་གར་གྱི་སྐྱད་རིགས་ནང་ལ་དཔེ་ཙུ་བརྒྱལ་སྤོན་ཟེན་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་ཅིག་ཤོད་
སྐྱད་ཏུ་སྟོན་ཐུབ་པ་དེ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ཏུས་སྐྱུར་བ་དེས་ཤོད་ལ་ཕན་པ་ཅི་མ་ཏུ་མ་བཟ། ད་ལྟ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ། ཨའོ་དང་བསྟན་བཅོས་འདི་ཅི་མ་ཞེས་སྟོན་ཐུབ་པ་འདི་ཤོད་སྐྱད་ཏུ་སྐྱུར་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རེད་མ་གཏོགས། དེ་ཏུས་ཤོད་སྐྱད་ཏུ་མ་སྐྱུར་བར་ཐམས་ཅད་ལེགས་སྐྱུར་དང་རྒྱ་
གར་གྱི་སྐྱད་ཡིག་ལ་བཞག་པ་ཡིན་ན། ཏ་ལམ་ད་ལྟ་འདོན་ཤེས་མཁན་ཉུང་ཉུང་ཡིན་རྒྱུ་རེད་ལ།
དཔེ་ཡང་ཕལ་ཆེར་བརྒྱལ་ཚར་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག །དེས་ན་བྱུང་རིམ་དེ་ཚོ་ལ་བསྟོས་པ་
ཡིན་ན། དེར་སང་ང་ཚོ་སྐྱུར་ཡིག་པོ་ཡོད་པ་རེད་ཡིག་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཟེར་བའི་ཁྱི་བ་འདི་ཙུ་བ་ནས་
སྡེ་བ་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། རོར་སྤྱོད་པ་རེད་དམ་བྱས་ན་རོར་སྤྱོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་རོར་སྤྱོད་པའི་
ཞེད་སྐྱང་ལ་བརྟེན་ནས་མ་སྐྱུར་བར་བསྐྱད་པ་ཡིན་ན་དེ་ལས་ཀྱང་ཏ་ཅང་གི་ཐ་ཆད་པ་རེད། དེ་འདྲ་
ཡིན་ཏུས་ད་ལྟ་དེས་པར་ཏུ་སྐྱུར་དགོས་ལ། སྐྱུར་བའི་སྐབས་སུ་མི་རོར་བའི་ཐབས་ཤེས་གང་ཐུབ་པ་
དེ་བྱ་དགོས་པ་དང་། དེའི་དོན་ལ་བསྐྱུར་ཞེས་ཡང་ཞེས་གང་ཞེས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ན་ཡང་བྱེད་
དགོས་རྒྱུ་རེད། སྐྱུར་འབྲུག་གྱི་ཏུས་སུ་ཚོས་རྒྱལ་གྱིས་ལོ་བཅུ་ཚོ་སྐྱུར་སྤྱིར་གི་ནང་ལ་གདན་འདྲེན་

གཉིང་ཚུགས་པ་བྱས་ནས། འདི་འདིའི་ཚབ་ལ་ཡིན་པ་དང་། འདི་འདི་དང་ཆ་མཉམ་པ་ཡིན་པ་
དང་། སལ་ཆེར་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཅམ་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག། །ཟེར་ཡག་དེ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་
སྐད་ལ་སྐྱ་འདི་བྱིངས་གང་འདྲ་ཅིག་ནས་བསྐྱབས་ནས་འདི་ལ་ཆིག་དོན་གང་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་བོད་
སྐད་ལ་བཟོས་པ་བཅས་འདི་སལ་ཆེར་ཆ་མཉམ་པ་རེད། དེ་ཡང་བོད་ལ་སློན་མ་ནས་ཡོད་པ་ལེགས་
སྐྱར་གྱི་སྐད་ལ་ཆིག་གྲོགས་སྐྱར་ནས་འགོ་དུས་ལ། དཔེར་ན་གཙུག་ལག་ཟེར་བའི་ཆིག་དེ་ལེགས་
སྐྱར་གྱི་སྐད་ལ་ཉ་ལམ་མེད་པ་རེད་ཀྱང་མི་ཤ་སྐར་ཅན་དང་སྐྱ་མའི་དོན་དེ། གཙུག་ལག་ཟེར་
བའི་བོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་རྙིང་པ་དེ་བེད་སློད་བཏང་དུས་ད་ལྟ་ཉག་ཉག་སློད་གྱི་འདུག། །དེ་ལ་ཆིག་བསྐྱས་
ཟེར་དགོས་སམ། ཡང་དེ་དང་མཚུངས་བའི་དཔེར་ན་ཤུ་བྱ་སྐྱ་ཞེས་པ་གཡུང་རྒྱུད་ཟེར་བ་སྐྱར་བ་དེ་
རེད། གཡུང་རྒྱུད་ཟེར་བ་དེ་བོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ལས་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་འདུག། །ཤུ་བྱ་སྐྱའི་ཆིག་གི་
དོན་དག་དང་གཡུང་རྒྱུད་གི་ཆིག་གི་དོན་དག་གཉིས་པོ་དེ་གཅིག་པ་མ་རེད་ཀྱང་། གཡུང་རྒྱུད་ཟེར་
བ་དེ་ཤུ་བྱ་སྐྱའི་དོན་ལ་སྐྱར་དུས། གཅིག་གི་ཚབ་ལ་གཅིག་སྐྱད་ནས་དུས་ཡུན་སོང་རྗེས་ཉག་ཉག་
བསྐྱད་མཁན་ཅིག་རེད། ཡང་སངས་རྒྱས་ཟེར་ཡག་གི་བཟོ་འདྲ་ཅིང་ཡིན་ན་ཆིག་འདི་ཁོ་རང་བུ་རྒྱའི་
ནང་ལ་སྐྱབ་ཡག་ཡོད་པ་ཅིག་རེད། ཁ་ཤས་སྐྱབ་ཡག་མེད་པ། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་བོད་སྐད་ནང་ལ་
དེ་འདྲ་བུང་བ་ནང་བཞིན་ང་ཚོ་བྱ་བ་སློབ་སྦྱོར་བའི་སྐད་ཀྱི་ནང་ལ་ཡང་འདིའི་ལམ་སློབ་འདི་གཞི་ལ་བཞག་
ནས་སློན་པ་ཡིན་ན་གཏན་གཏན་ཐ་སྙད་གསར་བ་བཟོ་བྱ་བ་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག་ལ། དེ་སློན་
བཟོས་པ་ཡང་ཡོད་པ་རེད། འདིར་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་ནང་ལ་བྱེད་རང་ཚོས་མདོ་ཚན་ཁ་ཤས་
སྐྱར་ནས་ཁ་སང་འགྲེམས་པ་དེའི་ནང་ལ་ཡག་པོ་ཞེ་པོ་ཅིག་ག་རེ་མཐོང་གི་འདུག་ཟེར་ན། ལེགས་
སྐྱར་གྱི་སྐད་ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཆིག་མང་པོ་བེད་སློད་བཏང་འདུག། །གང་ཟག་གི་མིང་དང་། དཔེ་ཆའི་
མིང་དེ་འདྲའི་རིགས། བྱས་ཅང་ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཆིག་བེད་སློད་བཏང་བ་དེ་ཡུན་ཅམ་ཅིག་ལ་དབྱིན་
རིའི་ནང་ལ་སྐྱག་འགོ་གི་འདུག་ག། །སལ་སྐྱད་ཀྱི་ནང་ལེགས་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དབྱིན་རིའི་ནང་ལ་བྲིས་
བསྐྱད་པ། ལུང་པ་གཞན་པའི་སྐད་དབྱིན་རིའི་ནང་ལ་བྲིས་བསྐྱད་པ་ད་ལྟ་དབྱིན་རིའི་ཆགས་ཟེན་པ་
དེ་འདྲ་མང་པོ་འདུག་ག། །བྱས་ཅང་ང་རང་ཚོའི་ཐ་སྙད་འདི་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བེད་སློད་བཏང་ནས་ཡང་
ཡང་བུང་བ་ཅིག་ཡིན་པ་ཡིན་ན་དེ་གཏན་གཏན་ཡོངས་གྲགས་ཚང་མས་ཁས་ལེན་ཡོད་པ་ཅིག་ཆགས་

འགོ་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག། །བོད་སྐད་ནས་ལུ་བ་སྤྱོད་པ་ལེ་སྐད་ལ་བསྐྱར་བའི་སྐབས་ལ་ད་ལྟ་
 བྱིན་རང་གིས་གསུངས་པ་དེ་བདེན་པ་རེད། །ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ལ་ད་ལྟ་རགས་གྱི་ཡོད་པ་ཡིན་ན་
 ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ལ་ཡོད་པའི་མདོ་འདི་དང་བོད་སྐད་ལ་ཡོད་པའི་མདོ་འདི་གཉིས་པོ་དེ་མཉམ་དུ་
 སྐྱར་ནས། ག་པར་མཐུན་པ་འདུག་ག་པར་མི་འཐུན་པ་འདུག། །དེའི་ཐོག་ནས་དབྱིན་ཇིའི་སྐད་ལ་
 བསྐྱར་སྐབ་པ་ཡིན་ན་ཡག་ཤོས་ཅིས་བྱས། །དེ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ལ་བསྐྱར་བའི་སྐབས་ཐེན་པ་དེ་དག་བོད་
 སྐད་ནས་བསྐྱར་དུ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་ནང་ལ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད། Reconstruct ཟེར་ཡ།
 Restore ཟེར་ཡ། དེ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། བོད་སྐད་ནས་ལེགས་སྐྱར་restore reconstruct བྱེད་སྐབ་
 གྱི་འདུག། །རྒྱ་སྐད་ནས་ལེགས་སྐྱར་ལ་retranslation བྱེད་ཡ་མ་གཏོག་restore བྱེད་སྐབ་གྱི་མི་འདུག་
 གྲུང་ད་ལྟ་academic རྣམ་པས་མཐུན་སྐད་དུ་ཁས་སྤོང་བའི་བཟོ་འབྲུག་གཅིག་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་
 reconstruct བྱེད་སྐབ་མིན་ལ་མ་སྟོས་པའི་ལེགས་སྐྱར་དང་བོད་སྐད་གཉིས་ཆར་ལ་ཆོགས་མཛོད་གཏན་
 ཁེལ་བ་གཅིག། །ང་རང་ཆོས་ཆ་བཞག་པའི་ཆོགས་མཛོད་དེ་བྱུང་བ་ཡིན་ན་བོད་སྐད་ནས་ལུ་བ་སྤྱོད་པ་
 པའི་སྐད་ལ་བསྐྱར་བའི་སྐབས་ལ་འདིའི་ཁུངས་བཏུགས་སའི་ཆོགས་ལེགས་སྐྱར་ནས་ག་རེ་ལེན་པ་དེ་
 ང་ཆོས་གཟིགས་སྐབ་པ་ཡིན་ན་བསྐྱར་འདི་ཞེ་དག་བཅོན་པ་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པ་འདུག། །དཔེར་
 མཆོན་ཅིག་ཞུས་པ་ཡིན་ན་བྱིད་རང་ཆོའི་བསྐྱར་བའི་སྐབས་ཐེན་པ་དེའི་ནང་ལ་དཔང་སྐོང་བྱུག་རྒྱ་བ། དཔང་
 སྐོང་བྱུག་རྒྱ་བའི་དཔང་སྐོང་ཟེར་བའི་ཆོག་དེ་ Invitation to witness རེད་པས། དཔང་སྐོང་བྱུག་རྒྱ་
 པའི་མདོ་དེ་བོད་སྐད་དུ་ཡོད་པ་དེ་ནང་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཟེར་མི་འདུག་ག། །འོག་ལ་ཡང་སུས་བསྐྱར་བ་
 ཡིན་ཡོད་པ་མ་རེད་ང་ཆོའི་སྐད་གཏམ་འབྲུག་བཞག་པ་ཡིན་ན་གནམ་ནས་འབབས་པ་རེད་ཟེར་གྱི་ཡོད་
 པ་རེད། བྱས་ཅང་འདི་དཔང་སྐོང་ཞེས་པའི་བོད་སྐད་ཀྱི་ཆོག་དེ་ལེགས་སྐྱར་ནང་ལ་ག་རེ་ཡོད་པ་དེ་
 ཞེས་འདུག་མ་གཞན་བ་བྱས་ནས་བོད་སྐད་ཀྱི་ཐ་སྐད་དེ་ག་རང་གི་དོན་དག་གཅིག་དབྱིན་ཇིའི་སྐད་ལ་
 སྐྱར་བ་ཡིན་ན། དེ་ཉམ་ཉམ་ཞོར་འཁྲུལ་མེད་པ་གཅིག་ཆགས་གྱི་ཡོད་དམ་མེད་བཟོ་སྐྱེད་གཞན་
 དགོས་ཡག་གཅིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག། །བྱས་ཅང་དེ་ཆོའི་རིགས་དེ་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་ལེགས་
 སྐྱར་གྱི་སྐད་ལ་བཟུ་སྐབ་པ་ཡིན་ན་ཡག་ཤོ་རེད་དེ་བྱིན་གྱི་འདུག། །དཔེར་ན་སྐྱ་ཡི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཆོས་ཞུས་
 པའི་མདོ་དང་། དེ་མ་མེད་པར་གྲགས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་དེ་འབྲུག་ཡིན་ན་དབྱིན་ཇིའི་སྐད་

ལ་ Questions by Nāgarāja ཟེར་ཡ་དེ། དེ་བོད་སྐད་ལ་ཞུས་པ་ཟེར་བ་མ་གཏོགས་ཅི་བ་ཟེར་བ་འདི་
སྐྱུར་ཡོད་པ་མ་རེད། སེམས་དབའ་རྫོང་རྗེས་བཀའ་གནང་ཐུབ་ཀྱི་རེད། སྤྱི་བོད་དང་པ་རི་ལྷན་
གཉིས་པོ་དེ་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད། ཅི་མ་མེད་པར་ཐུགས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་དང་ཅི་མ་མེད་པར་
ཐུགས་པས་ཅིས་པའི་མདོ་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད། པ་རི་བོད་ཟེར་བ་དེ་ཞུས་པ་རེད་དང་ཅིས་པ་
རེད། པ་རི་བོད་དེ་ཅིས་པ་ལ་སྐྱུར་ན་འགྲིག་གི་ཡོད་པ་རེད་དམ། འདི་ཞུས་པ་བྱས་ན་འགྲིག་ཀྱི་
ཡོད་པ་རེད། ཡང་པ་རི་ལྷན་ཟེར་མཁན་གཅིག་ཡོང་གི་འདུག །མི་ལེན་དང་བྲ་ཡན་སེ་བྱས་དུས་
སྤྱི་ཡན་ཟེར་ཡག་དེ་པ་རི་ལྷན་གྱི། སྤྱི་དེ་པ་རི་ལྷན་རེད་ལ། བྱས་ཚང་པ་རི་ལྷན་དང་པ་རི་བོད་ལྷན་
གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད། བྱས་ཚང་ འདི་བཅས་འདི་ལེགས་སྐྱུར་གྱི་སྐད་གྱི་ཐ་སྙད་གྱི་
འབྲུང་བྱུང་དེ་ལ་བལྟས་བྱས་དེའི་རི་ནང་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན་ལས། ལེགས་སྐྱུར་གྱི་སྐད་གྱི་ཐ་སྙད་གྱི་
འབྲུང་བྱུང་ལ་མ་སྟོས་པར་བོད་སྐད་རང་གི་ཚིག་གང་ཡོད་པ་དེ་ཁ་སྐྱུག་སྐྱུར་བཞག་པ་ཡིན་ན་འཚམས་
རེ་འདི་ལོར་འབྲུལ་ཡོང་གི་མེད་འགྲོ་བསམ་གྱི་འདུག །སྐྱུག་པར་དུ་ཡང་རྒྱད་དང་སྐྱུགས་ཀྱི་རིགས་དེ་
བོད་སྐད་ནས་བསྐྱུར་དུས་སྐབས་ལ་བོད་ཡིག་དེ་ལེགས་སྐྱུར་གྱི་སྐད་དང་མ་བསྐྱུར་བ་ཡིན་ན་བོད་སྐད་
ལ་མ་དག་པ་ཞེ་དགས་ཡོད་ས་རེད། མ་དག་པ་ཡོད་ས་རེད་བྱས་ནས་ཞུ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ག་
བར་ཐུག་པ་རེད་བྱས་ན། ལོ་ཁ་ཤེས་ཅིག་གི་སྟོན་ལ་འཇམ་དབའ་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་ཅིག་རྩ་
རམ་ས་ལ་ནས་དབར་རྒྱབ་པ་རེད། དེའི་སྐབས་ལ་འཇམ་དབའ་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་ཡོངས་
ཐུགས། ད་ལྟ་སྤེ་དགོ་བཀའ་འགྲུར་ནང་ལ་ཡོད་པའི་དཔེ་ཆ་ཁོ་རང་ཚོའི་བཏོན་པའི་སྐབས་ལ་ལེགས་
སྐྱུར་དང་མི་མཐུན་པ་མང་པོ་ཅིག་འཇམ་དབའ་མཚན་བརྗོད་ནང་འདོན་བསྐྱུར་གྱི་འདུག །དགའ་བཞིན་
དུ་ཟེར་ཡ་དང་བཀའ་བཞིན་དུ་ཟེར་ཡ་ལོར་བསྐྱུར་པ། ཉན་བྱའི་སྐྱུ་དང་དག་པོའི་དག་ལོར་བསྐྱུར་པ་
སོགས། སལ་ཆེར་ཐ་སྙད་ལོར་བསྐྱུར་པ་བཅུ་བཞི་བཅོ་ལྔ་ཅིག་འཇམ་དབའ་མཚན་བརྗོད་རང་གི་ནང་
ལ་དོན་གྱི་འདུག ། འགྲེལ་པ་ལ་བལྟས་པའམ། མེད་ན་ལེགས་སྐྱུར་གྱི་སྐད་རང་ལ་བལྟས་ན་མ་
གཏོགས་བོད་ཡིག་གི་ཐ་སྙད་རྒྱང་རྒྱང་ལ་བལྟས་ནས་སྐྱུར་བ་ཡིན་ན་ཉ་མ་གོ་བ་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག །
སྟོན་འདུག་གི་ནང་ལ། ཐུགས་སེགས་གཞི་སྤྱི་ཡིས་བྱས། མོ་ཚོགས་དེ་དག་ཅི་ལས་བྱུང་། ཟེར་
ཡ་དེ་ར་ཚོ་བོད་ཡིག་མང་ཆེ་བའི་ནང་ལ་མེ་བྱིས་ཡོད་པ་རེད། མོ་ཚོགས་དེ་དག་ཅི་ལས་བྱུང་།

ལེགས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེས་ལ་སྐྱེས་ན་སྤྱི་ཉི་འུ་ལྔ་ལྟེང་ལྟེང་ལྟེང་ལྟེང་། མོ་ཚོགས་དེ་དག་ཅི་ལས་བྱུང་། དཔུལ་
བའི་ལས་མཁན་གྱི་ནང་ལ་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་གྱི་བྱང་མེད་ཀྱི་ཚོགས་ཤལ་མ་ལའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་
བཟང་པ་ཅིག་རེད། དེ་འདྲའི་ཚོགས་ཚུང་ཚུང་ལོར་བསྐྱེད་པ་འདི་དག་ཞུས་དག་བཏང་ས་ཡང་མེད་ན་
འགྲེལ་བཟང་ཞེས་ཚོགས་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཡང་མེད་ན་ལེགས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེས་ལ་བཟླ་བ་མ་བྱུང་བ་ཡིན་
ན་མགོ་རྩོགས་པོ་བྱེད་ས་རེད། བྱས་ཚང་ད་ལྟ་པན་ཆད་ལ་ཁྱེད་རང་ཚོའི་བྱུག་ལས་གནང་སྐྱེས་
བམ་སྤྱིགས་བཞག་པ་འདི་ཡག་པོ་བྱུང་བཞག་བསམ་གྱི་འདུག། །ད་དེ་ག་ནང་བཞེན་བྱེད་ནས་
ཐེབས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ན་ཐ་སྐྱེད་དེ་ག་ཚོར་སྐྱབ་སྐྱབ་ཀྱི་གཅིག་འགྱུར་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་གནང་སྐྱབ་པ་
ཡིན་ན་ཡག་པོ་ཡོང་བ་མ་ཟད། འཇིག་རྟོན་པོ་ཆེ་ཚུང་ནང་བཞེན་གྱི་ཚོགས་མཚོན་ཅིག་ཡོད་
པའོ། མེད་ན་ད་ལྟའི་འཇིག་རྟོན་པོ་ཆེ་ཚུང་ནང་དེ་ག་རང་གི་ཐོག་ལ་ཀུན་སྤྱོད་ལས་པའི་སྐྱེད་
ཡིག་བསྐྱེད་ནས་བཟོས་པ་ཡིན་ན་ཡང་རེད། གང་ལྟར་དེ་འདྲ་ཅིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ཚང་མས་ཐ་སྐྱེད་དེ་
དག་སྐྱབ་སྐྱབ་ཅིག་གཅིག་འགྱུར་བྱས་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། མ་འོངས་པ་ལ་སྤྱོད་མཁན་དང་།
འགྲེལ་པ་རྒྱག་མཁན། ཉམས་ཞེས་བྱེད་མཁན་ཚང་མ་ལ་སྐྱབས་བདེ་བ་ཡོང་གི་རེད་སྟེ། རྣམ་པ་
ཚོར་སྐྱབས་པན་གསོས་པ་ཡོད་ན་བསྐྱེད་དུ་བཀའ་འདྲི་གནང་རྒྱ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ངས་ལན་ཞུ་ཚོགས་པ་
བྱེད། ད་ལྟ་ངས་དུས་ཚོར་གྱི་དབང་གིས་འདིར་འདུག་བསྐྱེད་ཞུ་ཡི་ཡིན། ད་འདྲི་འདྲི་བཅས་སྐྱབ་
པ་དགའ་པོ་བྱུང་། ང་ལ་གོ་སྐྱབས་གནང་བར་སྐྱབས་མེ་ཆེ་ཞུ་ཡག་ཡིན། །།